

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2025-10-16 Nr. NV-2306

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-1152(2) TAIS-25-14719(2)		DĖL UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 1, 16, 22, 24, 29, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42 IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-10-14	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Poreikį patikslinti Įstatymą sąlygoja šios pagrindinės priežastys:

- Šiuo metu nustatyta subsidijos darbo užmokesčiui¹ mokėjimo trukmė darbdaviui už asmenį, kuriam nustatytas 30-40 proc. dalyvumo / darbingumo ar vidutinio neįgalumo lygis, negali viršyti 36 mėn. per nepertraukiamą 48 mėn. laikotarpį. Dauguma įdarbinimo subsidijuojant sutarčių (1035 sutartys) baigsis 2025 m. pabaigoje. Didžioji dalis tokių subsidijuojamų asmenų (60-70 proc.) yra vyresni nei 50 metų. Šiems bedarbiams sunkiau persikvalifikuoti ar rasti naują darbą, todėl yra svarbu padėti jiems iškilti darbo rinkoje. Rizika dėl šių asmenų sugrįžimo į nedarbą būtų sumažinta pratęsus subsidijų mokėjimo trukmę.
- Darbo vietų pritaikymo subsidijavimas nėra populiarus (2023-2024 m. asmenims su negalia pritaikytos tik 4 darbo vietos) ir tam turi įtakos nustatytas ilgas 3 metų darbo vietos išlaikymo terminas bei nenumatyta galimybė subsidijuoti universalaus dizaino priemonių (subsidijuojamos tik techninės pagalbos priemonės ar specialūs įrenginiai ar reikmenys). Įstatyme nustatytas maksimalus vienos darbo vietos pritaikymo subsidijos dydis yra 31 MMA (32 178 Eur, kai MMA 1038 Eur), praktikoje vienai darbo vietai pritaikyti išmokama 13 600-14 000 Eur. Maksimalus nustatytas tokios subsidijos dydis kitose ES šalyse yra mažesnis (pvz., Latvijoje - 1000 Eur, Suomijoje - 4000 Eur, Belgijoje - 5000 Eur, Airijoje - 25 000 Eur).
- Dalis asmenų su negalia darbo funkcijas gali atlikti tik nuotoliniu būdu, tačiau darbdaviai neturi paskatų įdarbinti tokius asmenis, ypač gyvenančius nutolusiose vietovėse, tais atvejais, kai reikalinga į gyvenamąją vietą pristatyti darbo priemones, medžiagas, detales ar gaminius.
- Teisiniame reguliavime nenustatyta, kad Užimtumo tarnybai atliekant asmens įsidarbinimo galimybių vertinimą būtina atsižvelgti į asmenų, turinčių raišos, elgesio ar emocijų sunkumų, poreikius, todėl asmens įsidarbinimo galimybių įvertinimas ne visada atitinka faktines asmens galimybes, ypač tai atvejais, kai asmeniui oficialiai nėra nustatyta negalia.
- Bedarbio statusas yra panaikinamas, jei bedarbis be svarbių priežasčių nutraukia dalyvavimą įdarbinimo subsidijuojant priemonėse, išskyrus, kai ši priemonė taikoma neterminuotai (t.y. asmenims, kuriems nustatytas 30-40 proc. dalyvumo / darbingumo ar vidutinis neįgalumo lygis). Dalyvaudamas įdarbinimo subsidijuojant priemonėje asmuo laisva valia sudaro darbo sutartį, todėl asmeniui turėtų išlikti ir teisė laisva valia ją nutraukti, jei darbo santykiai ar sąlygos jo netenkina, nepriklausomai nuo to, ar subsidijavimas yra terminuotas, ar ne.
- Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme įteisinus individualių mokymosi paskyrų sistemą, būtina pakeisti atitinkamas Įstatymo nuostatas, atsisakant jame artimiausio mokymo teikėjo paieškos ir nustatant kompensuojamų kelionės į profesinio mokymo vietą išlaidų maksimalų dydį.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

¹ Subsidija darbo užmokesčiui mokama darbdaviams, įdarbinusiems Užimtumo tarnybos siūstus asmenis su negalia ir kt. Subsidijos dydis – ne daugiau kaip 1,5 MMA (1557 Eur, kai MMA – 1038 Eur). Subsidija apskaičiuojama procentais įdarbintam asmeniui priskaičiuotų draudžiamųjų pajamų:

- 75 proc., kai įdarbinami asmenys, kuriems nustatytas 0-25 proc. dalyvumo / darbingumo ar sunkus neįgalumo lygis. Mokama neterminuotai;
- 60 proc., kai įdarbinami asmenys, kuriems nustatytas 30-40 proc. dalyvumo / darbingumo ar vidutinis neįgalumo lygis. Mokama iki 36 mėn. per nepertraukiamą 48 mėn. laikotarpį;
- 50 proc., kai įdarbinami asmenys, kuriems nustatytas 45-55 proc. dalyvumo / darbingumo ar lengvas neįgalumo lygis ir kt. Mokama iki 6 mėn. per nepertraukiamą 18 mėn. laikotarpį.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Pagrindinės Įstatymo projekte siūlomos priemonės:

- Pratęsti darbo užmokesčio subsidijos mokėjimą 24 mėn. asmenims, kuriems nustatytas 30-40 proc. dalyvumo / darbingumo ar vidutinio neįgalumo lygis – nustatyti subsidijos mokėjimą iki 60 mėn. ir šias nuostatas taikyti sutartims, kuriose 36 mėn. subsidijos mokėjimo terminas baigiasi iki 2025-12-31, ir šias sutartis pratęsti ne ilgiau nei iki 2027-12-31.
- Patikslinti nuostatas dėl darbo vietų pritaikymo subsidijavimo:
  - numatyti galimybę subsidijuoti ne tik techninės pagalbos priemonės ar specialius įrenginius, reikmenis, bet ir kitas priemones, reikalingas darbuotojui su negalia darbo funkcijoms atlikti (specialiuosius gaminius, programinę įrangą, kompiuterinę ar ryšių techninę įrangą ir kt.).
  - pakeisti pritaikytos darbo vietos išlaikymo trukmę – ne mažiau kaip 12 mėn. (*dabar – ne mažiau kaip 36 mėn.*), atitinkamai nustatant, kad darbdavys turi gražinti visą subsidiją, jei darbo vieta panaikinama per 6 mėn. (*dabar – 12 mėn.*), 50 proc. subsidijos – jei darbo vieta panaikinama 7-12 mėn. (*dabar – 50 proc., jei 25-36 mėn. ir 80 proc., jei 13-24 mėn.*).
  - pakeisti maksimalų subsidijos darbo vietos pritaikymui dydį į 10 MMA (10 380 Eur, kai MMA 1038 Eur), (*dabar – 31 MMA (32 178 Eur)*);
- Papildyti paramos judumui priemonės, numatant galimybę darbdaviams kompensuoti patiriamas priemonių, medžiagų, detalių ar gaminių, reikalingų darbuotojui su negalia dirbti jo gyvenamojoje vietoje, vežimo išlaidas (kai įdarbinami asmenys, kuriems nustatytas 0-25 proc. dalyvumo / darbingumo ar sunkus neįgalumo lygis, arba 30-40 proc. dalyvumo / darbingumo ar vidutinis neįgalumo lygis).
- Papildyti aplinkybes, į kurias Užimtumo tarnyba turi atsižvelgti atlikdama darbo ieškančio asmens įsidarbinimo galimybių vertinimą, t.y. atsižvelgti ir į raidos, elgesio ir (ar) emocinius sunkumus, darančius įtaką asmens socialiniam, profesiniam ar asmeniniam funkcionavimui (dabar – į turimą kvalifikaciją ir kompetencijas, darbo patirtį, nedarbo laikotarpį, sveikatos būklę ir kt.).
- Patikslinti, kad bedarbio statusas nėra panaikinimas, jei asmuo nutraukia dalyvavimą terminuotose įdarbinimo subsidijuojant priemonėse (*dabar – tik neterminuotose, t.y. kai subsidijuojami asmenys, kuriems nustatytas 0-25 proc. dalyvumo / darbingumo ar sunkus neįgalumo lygis*).
- Patikslinti bedarbių kelionės į profesinio mokymo vietą ir atgal išlaidų kompensavimo sąlygas, atsižvelgiant į Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo pakeitimus – numatyti, kad išlaidos apskaičiuojamos atsižvelgiant į atstumą iki asmens pasirinkto (dabar – artimiausio) profesinio mokymo teikėjo. Nustatyti maksimalų kompensuojamų šios kelionės išlaidų dydį – ne daugiau nei 15 proc. bazinės socialinės išmokos dydžio (10,5 Eur, kai BSI 70 Eur) už vieną dieną ir kt.

Numatoma įsigaliojimo data – 2026-01-01 (išskyrus nuostatas dėl asmens įsidarbinimo galimybių vertinimo ir dėl darbdavio patiriamų išlaidų, susijusių su priemonių ir medžiagų pristatymu į darbuotojo gyvenamąją vietą subsidijavimo, kurios įsigalios 2026-07-01).

Įstatymo projektu teikiama pasiūlymams dėl įdarbinimo subsidijuojant priemonės taikymo pratęsimo įgyvendinti iš valstybės biudžeto 2026 m. ir 2027 m. reikės papildomai apie 19,9 mln. Eur kasmet.

Kitiems siūlomiems pakeitimams įgyvendinti bus naudojami SADM asignavimai, skirti programos „09-001 Užimtumo didinimas“ tęstinei priemonei 09-001-02-03-06 (TP) „Remti asmenų su negalia užimtumą“: paramos judumui priemonei kompensuoti darbdavių patiriamas išlaidas, kai jie darbuotojams su negalia į jų gyvenamąją vietą pristato darbui reikalingas darbo priemones, medžiagas, detales, gaminius bei jas surenka po darbo atlikimo, kasmet reikės apie 10 tūkst. Eur; sumažinus darbo vietų pritaikymo subsidijavimo priemonės maksimalią subsidijos sumą, planuojama, kad lėšų poreikis neišaugs.

STEBĖSENA

Užimtumo tarnyba stebės ir kasmet vertins: įdarbintų asmenų, iš jų dirbančių nuotoliu, skaičių; atleistų asmenų su negalia dalį nuo asmenų su negalia, kuriems buvo mokėtos darbo užmokesčio subsidijos; pritaikytų darbo vietų skaičių.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Konsultavimosi su visuomene nebuvo organizuota, tačiau rengėjai nurodo, kad pasiūlytos priemonės, susijusios su įdarbinimo subsidijuojant pakeitimais, buvo inicijuotos asmenis su negalia atstovaujančių nevyriausybinų organizacijų (Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos ir kt.).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Kritinių nesuderintų pastabų su institucijomis nėra. Įstatymo projektas suderintas su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, patikslintas pagal Finansų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Užimtumo tarnybos, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros pastabas.

Įstatymo projektas patikslintas, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025-10-07 išvadoje Nr. NV-2218 pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Dėl Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės bei Informacinių technologijų valdysenos grupės pasiūlymų peržiūrėti ir kitas Užimtumo įstatymo nuostatas, siekiant suderinti jas su Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo, Strateginio valdymo įstatymo bei Regioninės plėtros įstatymo nuostatomis, rengėjai numato parengti kitą Įstatymo projektą (*suderinta darbo tvarka*).

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymo projektas yra 2026–2028 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto lydimasis teisės aktas, todėl Įstatymo projektas Seime turėtų būti svarstomas kartu su šiuo įstatymo projektu.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja